

IZBORI 2024:

IMA LI (TU) MJESTA ZA MLADE?

IZBORI 2024:

**IMA LI (TU)
MJESTA ZA
MLADE?**

IMPRESSUM

UREDнице:

Sandra Rozman Papak
Kristijan Orešković

Autorice:

Sara Sušanj, Josip Miličević, Matea Kaleb,
Sandra Rozman Papak i Kristijan Orešković

IZDAVAČICA:

Mreža mladih Hrvatske
Selska cesta 112c
10000 Zagreb

DIZAJN:

ACT PRINTLAB d.o.o.

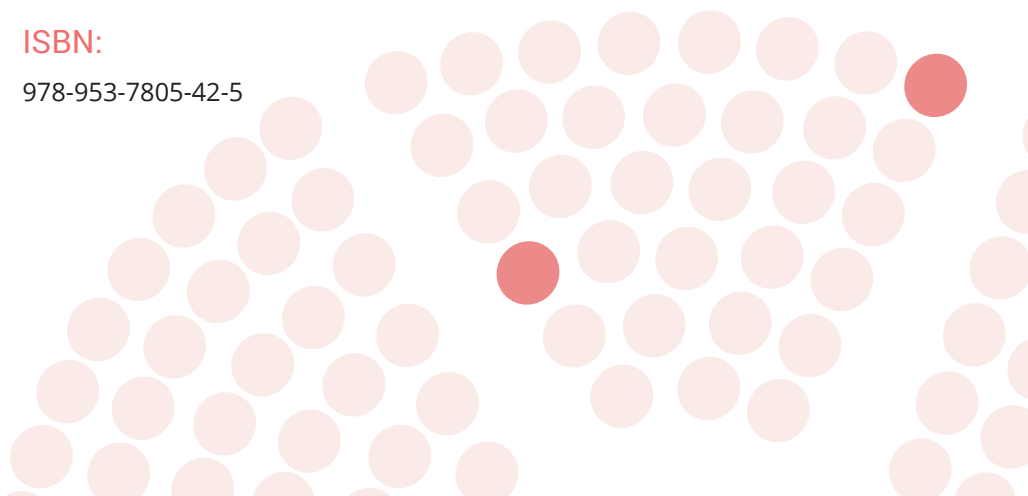
Svi pojmovi koji se koriste u ovoj publikaciji, a imaju rodno značenje, podjednako se odnose na sve rodove.

GODINA IZDANJA:

2024.

ISBN:

978-953-7805-42-5

SADRŽAJ

1. SAŽETAK	1
2. UVOD	5
2.1. Kontekst izbora 2024. u RH	5
2.2. Ciljevi i metodologija analize	7
3. ANALIZA IZBORNIH PROGRAMA STRANAKA NA PARLAMENTARNIM IZBORIMA 2024.	9
3.1. Analiza izbornih programa stranaka	10
3.2. Što donose politički programi stranaka?	12
3.3. Identifikacija trendova i razlika među strankama RH	15
4. ULOGA I UTJECAJ MLADIH KANDIDATA_KINJA NA EUROPSKIM IZBORIMA 2024.	18
4.1. Stranačke strategije i uključenost mladih	19
4.2. Analiza kampanje, preferencijalnih glasova i pozicija mladih na listama	20
4.3. Monitoring kampanje i javno sučeljavanje	22
5. IZBORNI REZULTATI I MANDATI	30
5.1. Nacionalni parlamentarni izbori	31
5.2. Izbori za Europski parlament	36
6. PREPORUKE	41

SAŽETAK

U ovoj publikaciji analizirali smo političke programe, komunikaciju stranaka, prisutnost mladih kandidata_kinja te rezultate izbora u Republici Hrvatskoj s ciljem razumijevanja političkog stanja uoči i nakon izbora 2024. godine. Publikacija ima za cilj potaknuti raspravu o uključenosti mladih u demokratske procese i pružiti dionicima uvid u trenutne političke trendove i potrebe mladih.

Potrebno je istaknuti kako je ova publikacija prožeta višeslojnim analizama koje su uključivale razumijevanje političkih programa stranaka, pregled političke komunikacije, praćenje prisutnosti i pozicija mladih kandidata_kinja te same izborne rezultate. Kroz sam zaključak postat će vidljivo kako i koliko su obuhvaćeni ciljevi analize postavljeni ranije u publikaciji.

Analiza izbornih programa stranaka na parlamentarnim izborima 2024. godine obuhvatila je deset glavnih političkih stranaka i koalicija. Fokusirali smo se na osam ključnih elemenata kako bismo procijenili koliko se programi stranaka bave pitanjima koja su bitna za mlade. Rezultati su pokazali da većina stranaka nije posvetila zasebna poglavlja mladima. Dok su određene stranke ipak posvetile dijelove svojih programa mladima, druge su pak djelomično adresirale mlade kroz šire kontekste roditeljstva, obitelji i demografske revitalizacije.

Ovaj pristup sugerira da su mladi prepoznati kao segment društva, ali da njihovi specifični problemi nisu dovoljno istaknuti. Nedostatak posvećenosti mladima u političkim programima stranaka može se tumačiti kao propuštena prilika za dubinsko bavljenje problemima koji pogađaju mlade generacije, kao što su visoka stopa nezaposlenosti, nedostatak priuštivog stanovanja i ograničene mogućnosti za participaciju u političkim procesima.

Valja spomenuti da određene elemente analize, kao što su klimatske promjene i zaštita okoliša, većina stranaka prepoznaje i naglašava njihovu važnost, ali samo neke nude konkretne mjere koje bi mogle imati dugoročan pozitivan utjecaj na buduće generacije.

Analiza izbornih programa stranaka pokazuje da postoji značajna varijacija u prepoznavanju i adresiranju potreba mladih u Hrvatskoj. Dok su neke stranke napravile određene korake prema uključivanju mladih u svoje programe, druge još uvijek trebaju razviti sveobuhvatnije strategije koje će omogućiti mladima aktivno sudjelovanje i ravnopravan položaj u društvu. Ovi nalazi naglašavaju potrebu za kontinuiranim praćenjem i evaluacijom politika usmjerenih na mlade kako bi se osigurao njihov održiv razvoj i integracija u sve aspekte društvenog života.

Izbori za Europski parlament 2024. godine pokazali su da mladi kandidati_kinje postaju sve značajniji akteri na političkoj sceni Hrvatske. Analiza preferencijalnih glasova otkriva da mladi kandidati_kinje, posebice oni na višim pozicijama na listama, mogu privući značajnu podršku birača, što je vidljivo na primjeru Kandidacijske liste Nine Skočak. S druge strane, stranke kao što su HDZ i SDP nisu pokazale značajnu uključenost mladih na svojim listama, dok stranke poput Možemo! i Republika pokazuju rastući interes za privlačenje mladih birača.

Ističemo kampanju “Iskoristi svoj glas” Ureda Europskog parlamenta u Hrvatskoj koja je pokazala važnost edukacije i angažmana mladih u političkom procesu, naglašavajući kako odluke donesene na razini EU utječu na svakodnevni život građana. Usprkos općoj apatiji i nezainteresiranosti birača, ova je kampanja uspjela potaknuti dijalog o važnosti sudjelovanja u demokratskim procesima, posebno među mladima. Kroz razne aktivnosti, radionice i javne tribine, mladi su educirani o značaju njihovog glasa i o tome kako mogu utjecati na donošenje odluka na europskoj razini.

Praćenje javnih istupa kandidata_kinja i analiza društvenih mreža otkrila je kako stranke pristupaju komunikaciji s mladima. Vidljivo je da su mladi često percipirani kao pasivni primatelji vrijednosti, a ne kao aktivni sudionici ili lideri. Stranke rijetko koriste društvene mreže koje su popularne među mladima, poput TikToka, što ukazuje na nedovoljno razumijevanje komunikacijskih kanala koje mladi koriste. Postoji potreba za većim naglaskom na konkretne mjere za uključivanje mladih u procese donošenja odluka i prilagodbu komunikacije prema različitim podskupinama mladih.

Kategorije tema koje su stranke adresirale uključivale su socijalna, ekonomska, obrazovna i politička pitanja, no često bez konkretnih mjera i prijedloga. Primijećeno je da stranke s desnog političkog spektra više naglašavaju tradicionalne vrijednosti i identitet, dok stranke lijevog spektra češće konkretiziraju mjere za poboljšanje kvalitete života mladih.

Zaključno, izbori za Europski parlament 2024. godine istaknuli su potencijal i utjecaj mladih kandidata_kinja, ali i ukazali na potrebu za promjenom pristupa u političkoj komunikaciji i uključivanju mladih u političke procese. Važno je da političke stranke prepoznaju mlade kao aktivne sudionike i potencijalne lidere te da prilagode svoje strategije kako bi bolje adresirale njihove specifične potrebe i interese. Inicijative poput kampanje "Iskoristi svoj glas" pokazale su se uspješnima u podizanju svijesti i angažiranju mladih, ali je nužno kontinuirano raditi na edukaciji i osnaživanju mladih kako bi se osigurala njihova veća politička participacija i doprinos budućnosti političke scene Hrvatske. Uz adekvatnu podršku i prilike za uključivanje, mladi mogu igrati ključnu ulogu u oblikovanju politika i donošenju odluka koje će utjecati na njihove živote i društvo u cjelini.

Izborni rezultati nacionalnih parlamentarnih i europskih izbora detaljno su analizirani kako bi se utvrdila raspodjela mandata i utjecaj na političku scenu. Analiza političke participacije mladih u Hrvatskoj na parlamentarnim i europskim izborima ukazuje na ozbiljne izazove i nedostatke u njihovoj zastupljenosti. Iako mladi čine značajan dio biračkog tijela, njihov glas često nije adekvatno zastupljen u političkim strankama i na izbornim listama. Podaci pokazuju da je udio mladih kandidata_kinja na izborima za Hrvatski sabor i Europski parlament u padu, što dodatno naglašava potrebu za promjenama u političkom sustavu kako bi se osigurala veća inkluzija mladih u donošenju odluka.

Pogled na raspodjelu mladih kandidata_kinja po strankama otkriva da se najveći broj mladih često nalazi na manje utjecajnim pozicijama na izbornim listama, što značajno smanjuje njihove šanse za ulazak u zakonodavna tijela. Premda su postojale pojedinačne iznimke gdje su mladi kandidati_kinje dobili značajan broj preferencijalnih glasova, često im je nedostajalo podrške unutar vlastitih stranačkih struktura da pređu prag potreban za ulazak u Sabor ili Europski parlament.

Također, analiza pokazuje da su etablirane stranke često rezervirane prema mladima, preferirajući starije kandidate_kinje s više iskustva, što dodatno otežava mladima da se probiju na političku scenu. Dok se broj mladih zastupnika u Saboru može prebrojati na prste jedne ruke, stariji zastupnici čine značajan dio parlamenta, što reflektira širu demografsku nejednakost unutar zakonodavne vlasti. Stoga, ključno je da političke stranke i društvo u cjelini prepoznaju važnost aktivnog uključivanja mladih u politički život te da se poduzmu konkretne mjere kako bi se osigurala veća zastupljenost mladih na relevantnim pozicijama na izbornim listama.

Kroz ovu publikaciju, naglasili smo važnost uključivanja mladih u političke procese, ne samo kao birača, već i kao kandidata_kinja. Analiza je pokazala da postoji značajan prostor za poboljšanje u pristupu političkih stranaka prema mladima. Mladi trebaju biti prepoznati kao važna demografska skupina sa specifičnim potrebama i prioritetima.

Izborni rezultati i analiza pokazuju da su mladi u Hrvatskoj još uvijek nedovoljno zastupljeni u političkim strukturama, ali postoje pozitivni pomaci koji ukazuju na sve veću prepoznatljivost njihovih potreba u političkim programima.

Ova publikacija predstavlja korak naprijed u razumijevanju i uključivanju mladih u demokratske procese, te se nadamo da će poslužiti kao korisno sredstvo za daljnje istraživanje i razvoj politika usmjerenih na mlade.

UVOD

2.1. Kontekst izbora 2024. u RH

Čitava je 2024. godina svekoliko obilježena različitim izborima te je već i krajem 2023. godine nazvana Superizbornom godinom. Iako je širi EU kontekst pokazao da su mnoge države članice imale izbore na različitim razinama, te da situacija u Hrvatskoj nije bila ništa specifičnija, drugačija ili neuobičajena u usporedbi s drugim članicama, naziv «Superizborna godina» se sve manje koristio isključivo u kontekstu Hrvatske.

Kao takva, Superizborna godina, izuzetno je značajan trenutak za sve građane, političke stranke i medije u Hrvatskoj jer dolazi nakon tri godine izborne pauze koje se u Hrvatskoj nisu dogodile još devedesetih. Najdulje smo bez odlaska na birališta bili u periodu od predsjedničkih izbora održanih u lipnju 1997. do parlamentarnih izbora u siječnju 2000. godine¹. Godina 2024. donosi priliku za odabir novog političkog vodstva i mogućnost značajnog utjecaja na budućnost Republike Hrvatske. 2024. godine u RH održano je nekoliko važnih izbora – nacionalni parlamentarni izbori (travanj), europski parlamentarni (lipanj) i predsjednički (prosinac). Također, u 2025. godini održavaju se lokalni izbori.

Kao i svaki izbori, izbori u 2024. godini predstavljali su ključnu priliku za obnovu političkog vodstva i za potencijalnu promjenu smjera u kojem se zemlja kreće. Dvije stožerne stranke, HDZ i SDP, tradicionalno dominiraju političkom scenom i usmjeravaju većinu političke komunikacije. Međutim, posljednjih godina sve je više alternativnih opcija na lijevoj i desnoj strani političkog spektra koje privlače pažnju birača. Ovaj trend se posebno manifestira među mlađim biračima koji pokazuju sklonost prema tim alternativnim opcijama, iako ne nužno samo prema lijevim.

1 Izbori2024.hr

Iako ne postoje recentna i reprezentativna istraživanja na tu temu, postoji percepcija da mladi ljudi sve više gravitiraju prema tim alternativama. Unatoč tome, odaziv na izbore kod mlađe populacije ostaje vrlo slab. Promocija važnosti participacije je prisutna, ali čini se da nije dovoljno učinkovita. Političke stranke često ne komuniciraju teme koje su mladima važne niti se obraćaju mladima na način koji bi ih motivirao za sudjelovanje u političkim procesima.

Izbori 2024. događaju se u vrlo kaotičnom i dinamičnom međunarodnom, europskom i nacionalnom kontekstu. Na međunarodnoj razini, suočeni smo s ruskom agresijom na Ukrajinu i izraelskim napadom na Palestinu, što dodatno komplicira geopolitičku situaciju. U Europi, afere i korupcija te skretanje udesno s pojavom radikalne desnice, unose dodatnu nestabilnost. Na nacionalnoj razini pojavljuju se novi politički akteri s jakim porukama dok postojeći politički sustav prolazi kroz izazove, uključujući predsjednika koji najavljuje mandat premijera i uključivanje Ustavnog suda u izbornu utakmicu. Sve ove situacije zajedno stvaraju atmosferu općeg nezadovoljstva smjerom u kojem država ide.

Mnogi građani, posebno mladi, suočavaju se s nemogućnošću pronalaska sigurnog i stabilnog posla, te s problemima vezanim uz kupnju ili najam stana. Ovo dodatno demotivira mlade od uključivanja na izbore. Politika ne uspijeva komunicirati i ponuditi teme koje su mladima važne, često ih spominjući tek kroz već viđene fraze i tokenizam². To je i jedna od glavnih tema ove publikacije, odnosno hipoteza koja će se analizirati i naša motivacija za provođenje predizbornih aktivnosti, analize programa, slanje zahtjeva parlamentarnim strankama, analize mladih na listama i drugih aktivnosti koje ćemo kroz ovu publikaciju predstaviti.

2 Politika ili praksa koja je uglavnom simbolična i uključuje pokušaj ispunjavanja obaveza u vezi sa utvrđenim ciljevima na načine koji neće promijeniti moć dominantne većine.

Ova publikacija za cilj ima predstaviti trenutno stanje, otvoriti raspravu i dijalog sa svim relevantnim dionicima te vidjeti što tko, kada i kako može napraviti kako bismo mlade smisleno uključili u participativne procese demokratskog društva. Predstaviti ćemo što su i kako političke stranke napravile u svojim kampanjama da bi prepoznale mlade. Koliko su mlade uključile na svoje liste, jesu li im se obraćale kroz svoje predizborne programe te prokomentirati način na koji su im se obraćale putem komunikacijskih kanala. Ova publikacija ponudit će odgovor na pitanje bave li se stranke mladima te prepoznaju li ih kao svoje potencijalne birače. Vjerujemo da će rezultati koristiti ne samo političkim strankama već i istraživačima, osobama koje rade s mladima (bilo kroz formalni sustav ili kao radnici_e s mladima) kao i organizacijama civilnog društva.

2.2. Ciljevi i metodologija analize

Ova publikacija ima za cilj pružiti pregled političkog stanja u Republici Hrvatskoj uoči izbora 2024. godine, s posebnim naglaskom na perspektivu mladih, kroz analizu političkih programa, komunikaciju političkih stranaka, prisutnost mladih kandidata_kinja te impliciranje izbornih rezultata na buduće političke procese. Analiza će se usmjeriti na nekoliko ključnih područja kako bi se dobio što detaljniji uvid u trenutnu političku situaciju i potencijalne promjene.

Jedan od glavnih ciljeva analize je razumijevanje političkih programa stranaka. To uključuje detaljan pregled sadržaja političkih programa glavnih stranaka u Hrvatskoj, fokusirajući se na ključne politike i mjere koje predlažu. Važno je usporediti ove programe kako bi se identificirale sličnosti i razlike među strankama.

1

2 Drugi ključni cilj je analiza političke komunikacije. To uključuje praćenje i analizu objava na društvenim mrežama stranaka i kandidata_kinja. Posebna pažnja bit će posvećena istraživanju kako stranke komuniciraju svoje poruke biračima i na koji način se obraćaju mladima.

3

Treći cilj je analiza prisutnosti i pozicija mladih kandidata_kinja. Kvantitativna analiza će uključivati statistički pregled prisutnosti mladih kandidata_kinja na izbornim listama za parlamentarne i europske izbore. Istražit ćemo pozicije koje mladi kandidati_kinje zauzimaju na listama i njihove „šanse“ za izbor.

Četvrti cilj je analiza izbornih rezultata. Ova će analiza uključivati detaljan pregled rezultata izbora i distribucije mjesta u parlamentu Republike Hrvatske i Europskom parlamentu. Također ćemo pokušati procijeniti potencijalne dugoročne implikacije ovih rezultata na političku scenu u Hrvatskoj i Europskoj uniji.

4

Metodologija analize uključuje nekoliko pristupa. Analiza sadržaja obuhvatit će sistematski pregled i analizu službenih političkih programa stranaka koristeći tehnike kvalitativne analize sadržaja. Ovo uključuje kodiranje tema, identifikaciju ključnih politika i usporedbu među strankama. Također ćemo prikupljati i analizirati tekstualne i audiovizualne materijale iz medija, društvenih mreža i službenih stranica stranaka kako bismo procijenili njihovu komunikaciju s javnošću.

Kvantitativna analiza će se oslanjati na korištenje službenih statistika sa stranica Državnog izbornog povjerenstva za prikupljanje podataka o prisutnosti i položaju mladih kandidata_kinja na listama. Analizirat ćemo rezultate izbora korištenjem statističkih metoda kako bismo identificirali obrasce i trendove u glasanju.

ANALIZA IZBORNIH PROGRAMA STRANAKA NA PARLAMENTARNIM IZBORIMA 2024.

Neposredno prije parlamentarnih izbora u Hrvatskoj (tijekom ožujka i travnja 2024.) Mreža mladih Hrvatske provela je analizu izbornih programa političkih stranaka kao dio aktivnosti praćenja predizborne kampanje i parlamentarnih izbora. Cilj analize bio je utvrditi koje političke stranke u svojim izbornim programima spominju mlade, prepoznaju li u svojim programima prioritete potrebe mladih te prepoznaju li mlade kao demografsku skupinu od posebnog interesa.

U tu svrhu kreiran je **protokol za analizu koji je obuhvaćao osam elemenata analize, odnosno tematskih područja** koje ujedno korespondiraju sa zagovaračkim područjima Mreže mladih Hrvatske: mladi kao tema od posebnog interesa, glasanje sa 16 godina i širenje demokratskih prava, Nacionalni program za mlade, stambena politika za mlade, klimatske promjene i okoliš, obrazovanje i pristup kvalitetnom obrazovanju, participacija i povećanje političke svijesti mladih te zapošljavanje i aktivne mjere zapošljavanja.

Analiza izbornih programa stranaka koje pretendiraju na vlast objavljena je na društvenim mrežama i mrežnim stranicama Mreže mladih Hrvatske prije samih parlamentarnih izbora. Općenito, analizom se nastojalo

informirati širu javnost, a posebno mlade o stavovima i politikama različitih stranaka u pitanjima koja ih se direktno tiču, poput obrazovanja, zapošljavanja, stambene politike, klimatske krize i političke participacije. Uz čin pasivnog informiranja, objave analize i dijeljenje iste na organizacije civilnog društva koje rade s mladima, MMH je htjela pružiti mladima pregled programskih prioriteta i kako komuniciraju potrebe mladih kako bi mladi ne samo izašli na izbore, već i donijeli informiranu odluku i izbor.

Također, objavom analize željelo se potaknuti mlade da se aktivnije uključe u političke procese, primarno izlaskom na parlamentarne izbore. Dodatno, ali ne i manje važno, analiza izbornih programa komunicirana je i prema političkim strankama čime ih se nastojalo potaknuti na poboljšanje i unaprjeđenje izbornih programa i prioriteta kako bi kvalitetnije adresirali potrebe mladih. Još važnije, objavom analize izbornih programa željelo se potaknuti političke opcije na odgovornost za obećanja usmjerena mladima (posebice nakon izbora), da njihovi programi budu jasni, konkretni i utemeljeni na rješavanju stvarnih problema mladih.

3.1. Analiza izbornih programa stranaka

U sklopu praćenja predizborne kampanje i parlamentarnih izbora, **analizirani su dostupni izborni programi političkih stranaka**. U trenutku analize značajan broj političkih stranaka nije imao javno dostupan izborni program. U konačnici, analizom je **obuhvaćeno deset političkih stranaka**, odnosno koalicija: Domovinski pokret, Hrvatska demokratska zajednica, Javno dobro, Most i Suverenisti, Možemo!, Odlučnost i pravедnost, Pravédna Hrvatska, Republika i Fokus, Socijaldemokrati te Socijaldemokratska partija Hrvatske. Analizom nisu obuhvaćeni dokumenti drugih tijela unutar političkih stranaka, što znači da u analizi nisu bili programi za mlade koje su izradili Mladež Hrvatske demokratske zajednice i Forum mladih Socijaldemokratske partije Hrvatske.

Na temelju zagovaračkih nastojanja Mreže mladih Hrvatske, razvijen je **protokol za analizu izbornih programa** pri čemu je definirano **ukupno osam elemenata analize**. Za svaki element analize u protokolu je bilo moguće označiti tri opcije: „da“, „ne“ i „djelomično“. Elementi analize detaljnije su prikazani u tablici u nastavku teksta.

Element analize		Pojašnjenje
1.	Mladi kao zasebna tema	Analiziralo se postoji li posebno poglavlje u izbornom programu posvećeno pitanjima mladih u kojem se detaljno raspravlja o njihovim prioritetima, potrebama, izazovima i prilikama.
2.	Glasanje sa 16 ili širenje demokratskih prava	Analiziralo se spominju li se nastojanja za spuštanje dobne granice za aktivno pravo glasa ili neki drugi oblik proširenja demokratskih prava mladih (npr. kvote za sudjelovanja u lokalnim vijećima ili drugim političkim tijelima).
3.	Nacionalni program za mlade ili slična strategija	Analiziralo se spominje li se Nacionalni program za mlade ili slične strategije koje su usmjerene na poboljšanje položaja mladih u Republici Hrvatskoj, uključujući njihovo obrazovanje, zapošljavanje, sudjelovanje u društvu i sl.
4.	Stambena politika za mlade	Analiziralo se jesu li u izbornom programu predložene konkretne politike ili mjere usmjerene na poboljšanje pristupa stanovanju mladih (npr. subvencije za kupnju ili najam prvog stana, izgradnja pristupačnog stanovanja ili smanjenje administrativnih prepreka).
5.	Klimatske promjene i okoliš	Analiziralo se spominju li se politike i mjere usmjerene na borbu protiv klimatskih promjena i zaštitu okoliša, s posebnim naglaskom na njihovu važnost za buduće generacije mladih.
6.	Obrazovanje i pristup kvalitetnom obrazovanju	Analiziralo se jesu li u izbornom programu predložene strategije ili mjere za poboljšanje pristupa kvalitetnom obrazovanju za mlade (npr. investicije u obrazovnu infrastrukturu, unaprjeđenje obrazovnih kurikuluma, usklađivanje obrazovanja sa tržištem rada ili poticanje cjeloživotnog obrazovanja/učenja) te spominje li se građanski odgoj i obrazovanje.
7.	Participacija i povećanje političke svijesti mladih	Analiziralo se spominju li se politike i inicijative usmjerene na povećanje političke svijesti među mladima, poticanje njihove aktivne uloge u donošenju odluka te osiguravanje njihove pravedne zastupljenosti u političkim tijelima i institucijama.
8.	Zapošljavanje i aktivne mjere zapošljavanja za mlade	Analiziralo se jesu li u izbornom programu prisutne konkretne politike i aktivne mjere usmjerene na poboljšanje zapošljivosti mladih, smanjenje nezaposlenosti među njima te poticanja poduzetništva među mladima.

Tablica 1. Elementi analize izbornih programa

3.2. Što donose politički programi stranaka?

Element 1: Mladi kao zasebna tema

Većina stranaka u svojim izbornim programima nije prepoznala mlade u zasebnom poglavlju. Samo su Možemo! i Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP) mlade izdvojili kao posebnu temu. Pravedna Hrvatska i Hrvatska demokratska zajednica (HDZ) djelomično su uključili mlade, spominjući ih s temama roditeljstva, obitelji i demografske revitalizacije. Ostale stranke, uključujući Domovinski pokret, Javno dobro, Most i Suverenisti, Odlučnost i pravednost, Republika i Fokus te Socijaldemokrati, nisu adresirale demografsku skupinu mladih unutar zasebnog poglavlja izbornog programa.

Element 2: Glasanje sa 16 i širenje demokratskih prav

Samo se Možemo! u svom izbornom programu eksplicitno zauzeo za snižavanje dobne granice za glasanje na 16 godina. Niti jedna druga stranka nije imala prijedloge vezane uz širenja demokratskih prava.

Element 3: Nacionalni program za mlade ili slična strategija

Hrvatska demokratska zajednica (HDZ) i Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP) jedine su stranke koje su u svojim izbornim programima spomenule Nacionalni program za mlade. Ostale stranke nisu adresirale donošenje ili implementaciju Nacionalnog programa za mlade ili sličnih strategija namijenjenima mladima.

Element 4: Stambena politika za mlade

Većina je stranaka predložila konkretne mjere stambene politike za mlade: Domovinski pokret, Možemo!, Pravedna Hrvatska, Republika i Fokus, Socijaldemokratska partija te Most i Suverenisti. S druge strane, samo su djelomično to učinile stranke Hrvatska demokratska zajednica i Socijaldemokrati¹. Temu stambenih politika za mlade zaobišle su stranke Javno dobro i Odlučnost i pravednost ne nudeći nikakve mjere.

1 Hrvatska demokratska zajednica i Socijaldemokrati definirali su jasne stambene politike, ali usmjerene na mlade obitelji. Pri analizi odlučeno je da se mlade obitelji ne izjednačava s mladima s obzirom da je za to trenutna postojeća mjera APN omogućena sve do 45 godine, a pod pojmom mladi se podrazumijevaju osobe u dobi od 15 do 30 godina.

Element 5: Klimatske promjene i okoliš

Stranke Domovinski pokret, Hrvatska demokratska zajednica, Možemo!, Republika i Fokus te Socijaldemokratska partija Hrvatske spominjale su klimatske promjene i zaštitu okoliša, ali općenito i bez specifičnog fokusa na mlade. Stranke Javno dobro, Most i Suverenisti, Odlučnost i pravednost, Pravedna Hrvatska i Socijaldemokrati u svoje izborne programe nisu uključili ovu temu.

Element 6: Obrazovanje i pristup kvalitetnom obrazovanju

Mjere za unaprjeđenje obrazovanja i pristupa obrazovanju u svojim izbornim programima adresirale su sljedeće stranke: Domovinski pokret, Hrvatska demokratska zajednica (HDZ), Most i Suverenisti, Možemo!, Republika i Fokus i Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP). Stranke Javno dobro, Odlučnost i pravednost, Pravedna Hrvatska i Socijaldemokrati nisu spomenuli nikakve takve mjere.

Element 7: Participacija i povećanje političke svijesti mladih

Samo je stranka Možemo! imala konkretne prijedloge za povećanje participacije mladih u političkim procesima. Ostale stranke nisu pokazale interes za ovu temu.

Element 8: Zapošljavanje i aktivne mjere zapošljavanja

Hrvatska demokratska zajednica (HDZ), Možemo! i Republika i Fokus predložili su konkretne mjere za zapošljavanje mladih. Domovinski pokret i Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP) djelomično su obuhvatili ovu temu, dok su ostale stranke, uključujući Javno dobro, Most i Suverenisti, Odlučnost i pravednost, Pravedna Hrvatska i Socijaldemokrati izostavile mjere usmjerene na zapošljavanje mladih.

Ukratko, analiza izbornih programa pokazala je da se mladi rijetko spominju kao zasebna tema u programima stranaka. Samo Možemo! i Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP) imaju zasebne dijelove programa posvećene mladima. Većina stranaka ne spominje spuštanje dobne granice za glasanje na 16 godina ili kvote za mlade. Hrvatska demokratska zajednica (HDZ) i Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP) jedine su političke stranke koje spominju Nacionalni program za mlade u svojim programima. Samo nekoliko stranaka predlaže konkretne mjere stambene politike za mlade. Većina stranaka ima mjere za poboljšanje obrazovanja, ali samo Možemo! naglašava ulogu mladih u političkim procesima.

3.3. Identifikacija trendova i razlika među strankama RH

Na temelju analize izbornih programa stranaka u Hrvatskoj, identificirali smo nekoliko ključnih trendova i razlika u pristupu prema mladima. Ovi trendovi otkrivaju koliko različite političke opcije prepoznaju i adresiraju potrebe mladih u svojim programima.

KLJUČNI TRENDОВИ

Integracija tema mladih u šire društvene kontekste:

Neke stranke, poput Pravedne Hrvatske i HDZ-a, integriraju pitanja mladih u šire teme poput obitelji, roditeljstva i demografske revitalizacije. Ovo sugerira pristup koji ne prepoznaje mlade kao zasebnu grupu sa specifičnim prioritetima i potrebama, već ih se gleda (samo) u kontekstu obitelji i šire zajednice.

Različiti pristupi stambenoj politici za mlade:

Dok većina stranaka, uključujući Domovinski pokret, Možemo!, Pravednu Hrvatsku, Republiku i Fokus te SDP, nude konkretne mjere za stambeno zbrinjavanje mladih, HDZ i Socijaldemokrati imaju manje specifične mjere koje se ne fokusiraju izravno na mlade. Ovo pokazuje varijacije u razumijevanju i pristupu stambenim potrebama mladih.

Minimalna posvećenost specifičnim pravima mladih:

Samo je stranka Možemo! izrazila jasan stav o snižavanju dobne granice za glasanje i uvođenju kvota za mlade, što ukazuje na njihov fokus na širenje demokratskih prava za mlađu populaciju. Ostale stranke nisu pokazale interes za ovu temu.

**Ekološke
politike bez
specifičnog fokusa
na mlade:**

Iako se nekoliko stranaka, kao što su Domovinski pokret, HDZ, Možemo!, Republika i Fokus te SDP, bavi klimatskim promjenama i zaštitom okoliša, nedostaje im specifičan fokus na utjecaj ovih problema na mlade i njihovu budućnost. Ovo može sugerirati nedostatak dugoročnog razmišljanja o ulozi mladih u ekološkoj održivosti.

**Nejednaka
posvećenost
obrazovanju:**

Stranke poput Domovinskog pokreta, HDZ-a, Mosta i Suverenista, Možemo!, Republike i Fokusa te SDP-a predložile su mjere za poboljšanje obrazovanja, dok druge stranke, kao što su Javno dobro, Odlučnost i pravednost, Pravedna Hrvatska i Socijaldemokrati, nisu spomenule nikakve obrazovne reforme. Ovo ukazuje na varijabilnu važnost koju stranke pridaju obrazovanju kao ključnom pitanju za mlade.

**Ograničena
participacija
mladih u političkim
procesima:**

Osim Možemo!, nijedna druga stranka nije predložila konkretne mjere za povećanje participacije mladih u političkim procesima. Ovo ukazuje na općeniti nedostatak fokusa na političku svijest i angažman mladih u većini stranaka.

**Različiti
pristupi
zapošljavanju mladih:**

Dok su HDZ, Možemo! i Republika i Fokus predložili konkretne mjere za zapošljavanje mladih, Domovinski pokret i SDP samo su djelomično obuhvatili ovu temu. Ostale stranke nisu imale specifične mjere za zapošljavanje mladih, što ukazuje na varijabilnost u prioritetima kada je riječ o tržištu rada za mlade.

RAZLIKE IZMEĐU STRANAKA

Možemo! vs. ostale stranke:

Možemo! se ističe po svojoj dosljednosti u uključivanju mladih u različite aspekte svog programa, od demokratskih prava do participacije i zapošljavanja. Ova stranka ima najširi i najkonkretniji pristup prema mladima u usporedbi s ostalima.

HDZ i SDP vs. manje stranke:

HDZ i SDP pokazuju određenu posvećenost specifičnim temama vezanim uz mlade, poput Nacionalnog programa za mlade i stambene politike, ali često bez specifičnog fokusa na mlade kao zasebnu grupu. Manje stranke, poput Javno dobro i Odlučnost i pravednost, često uopće ne adresiraju potrebe mladih.

Djelomično uključivanje mladih:

Neke stranke, poput Pravedne Hrvatske i HDZ-a, djelomično uključuju mlade u svoje programe, ali ih često vežu uz šire društvene kontekste, što može ukazivati na nedostatak ciljanih politika za mlade.

Fokus na obrazovanje:

Postoji značajna razlika između stranaka koje predlažu reforme u obrazovanju (npr. Domovinski pokret, HDZ, Možemo!) i onih koje to ne čine, što može reflektirati razlike u prioritetima i razumijevanju važnosti obrazovanja za mlade.

U zaključku, pokazuje se da postoji značajna raznolikost u pristupima političkih stranaka prema mladima u Hrvatskoj, s nekoliko stranaka koje se ističu pozitivnim primjerima, dok većina ima značajne praznine u svojim programima vezanim uz mlade.

ULOGA I UTJECAJ MLADIH KANDIDATA_KINJA NA EUROPSKIM IZBORIMA 2024.

Izbori za Europski parlament 2024. donose zanimljive uvide u ulogu i pozicije mladih kandidata_kinja na političkoj sceni Hrvatske. Analiza njihovih pozicija na izbornim listama te broj preferencijalnih glasova koje su dobili. Prisutnost mladih kandidata_kinja na izbornim listama pokazuje se stranački specifičnom.

Kandidacijska lista Nine Škočak prednjači s najviše mladih kandidata_kinja dok primjerice, takozvane “stožerne” stranke poput HDZ-a i SDP-a na ovim izborima ne pokazuju značajnu uključenost mladih na svojim listama. Stranke poput Možemo! i Republika koje imaju manji, ali značajan broj mladih kandidata_kinja, pokazuju da mladi mogu privući značajnu podršku birača. Ovi trendovi ukazuju na različite strategije stranaka u uključivanju mladih i mogu imati značajan utjecaj na političku participaciju mladih u budućnosti.

4.1. Stranačke strategije i uključenost mladih

Izbori za Europski parlament 2024. pružili su vrlo zanimljiv uvid u podršku koju mladi kandidati_kinje uživaju među biračima, odražavajući dinamične promjene i nove trendove na političkoj sceni Hrvatske. Promatrajući preferencijalne glasove koje su dobili mladi kandidati_kinje, jasno je da birači sve više prepoznaju i podržavaju mlade političare i političarke.

Jedan od najupečatljivijih trendova dolazi s Kandidacijske liste Nine Skočak, gdje mladi kandidati_kinje nisu samo ispunili listu, već su i dominirali u preferencijalnim glasovima. Posebno se ističe vodeća kandidatkinja na listi s nevjerojatnih 22,281 glasova, što je daleko najviše među svim mladim kandidatima_kinjama. Ova podrška pokazuje povjerenje značajnog broja birača u mlade lidere i njihov potencijal za vođenje budućih generacija. Stranka Možemo!, poznata po svojoj progresivnoj agendi, imala je tek jednog mladog kandidata na 10. mjestu. Iako se ovaj kandidat nalazio na relativno niskoj poziciji, uspio je prikupiti 183 glasova, što svjedoči o snažnoj podršci koju uživa kao kandidat na listi ove političke stranke. Ovo ukazuje na rastuću svijest i povjerenje birača u mlade, čak i kada su postavljeni na niže pozicije na izbornim listama. Stranka Republika također je pokazala značajnu podršku mladim kandidatima_kinjama s nekoliko njih koji su dobili značajan broj glasova. Mladi kandidat na prvom mjestu dobio je 194 glasova dok su ostali kandidati_kinje, iako na nižim pozicijama, također privukli značajnu pažnju birača. Ova raspodjela glasova sugerira da stranka uspješno mobilizira mlade birače i potiče participaciju mladih kandidata_kinja.

Brojne druge stranke imale su pojedinačne mlade kandidate_kinje koji su također dobili zapažen broj glasova. Na primjer, mladi kandidat s liste MOST, Suverenisti, HSP na 10. mjestu dobio je 163 glasova, dok je kandidat s liste Radničke fronte na 11. mjestu prikupio 16 glasova. Ovi primjeri pokazuju da mladi kandidati_kinje, bez obzira na poziciju na listi, mogu privući podršku birača, iako je ta podrška često proporcionalna njihovom mjestu na listi.

4.2. Analiza kampanje, preferencijalnih glasova i pozicija mladih na listama

Analiza preferencijalnih glasova otkriva ključne trendove. Pozicija na listi igra važnu ulogu u broju glasova koje mladi kandidati_kinje dobivaju. Kandidati_kinje na višim pozicijama, kao što je vidljivo kod Republike i Kandidacijske liste Nine Skočak, obično dobivaju više glasova. Međutim, čak i kandidati_kinje na nižim pozicijama mogu ostvariti značajan uspjeh ako uživaju prepoznatljivost i povjerenje među biračima. Izbori za Europski parlament 2024. pokazali su da mladi kandidati_kinje sve više dobivaju na važnosti i podršci među biračima. Ovi trendovi ukazuju na rastući utjecaj mladih na hrvatskoj političkoj sceni i naglašavaju važnost njihove participacije za budućnost političke scene u zemlji.

Cijela kampanja za europske izbore u Hrvatskoj protekla je vrlo blago, dosadno i nedinamično. S jedne strane, izbori su se odvijali u “sjeni” nacionalnih parlamentarnih izbora nekoliko tjedana prije, što je rezultiralo manjkom fokusa na europske teme. Sastavljanje nove vladajuće većine, koje se odužilo, dodatno je skrenulo pažnju javnosti s europskih izbora. Uz to, pasivnost i nezainteresiranost birača dodatno su umanjili značaj ovih izbora u očima javnosti. Birači su pokazali slab interes ne samo za same izbore, već i za EU institucije uopće.

Unatoč općem osjećaju apatije, najvidljivija i najkonkretnija inicijativa tijekom službene kampanje, ali i u mjesecima prije, bila je kampanja Ureda Europskog parlamenta u Hrvatskoj pod nazivom “Iskoristi svoj glas”. Ova kampanja, koja nije bila stranačka, usmjerena je na prikazivanje stvarnih primjera koji pokazuju važnost Europskog parlamenta za svakodnevni život građana Hrvatske. Naglasak je stavljen na to kako odluke donesene na razini EU utječu na našu svakodnevnicu, od zaštite okoliša do zaštite potrošača i ljudskih prava.

Posebna pažnja posvećena je mladima, a posebno onima koji će prvi put imati priliku glasati. Kroz razne aktivnosti, uključujući radionice, javne tribine i digitalne kampanje, "Iskoristi svoj glas" nastojala je educirati mlade o važnosti njihove uloge u demokratskom procesu. Kampanja je istaknula da je izlazak na izbore ključan za očuvanje demokracije – sustava koji je izborni te za čije očuvanje snosimo odgovornost.

Kampanja "Iskoristi svoj glas" također je koristila stvarne priče mladih ljudi koji su se kroz svoje aktivnosti i angažman unutar EU institucija izborili za pozitivne promjene. Ove priče služile su kao inspiracija mladima da prepoznaju kako i njihov glas može biti moćan alat za promjene. Kroz te primjere, kampanja je pokazala da sudjelovanje u europskim izborima nije samo pravo, već i dužnost koja može donijeti konkretne koristi za zajednicu.

Važnost ove kampanje dodatno se naglašava kada se uzme u obzir opća niska izlaznost na europskim izborima u Hrvatskoj. Medijske kampanje poput "Iskoristi svoj glas" imaju za cilj ne samo povećati izlaznost, već i poboljšati razumijevanje građana o funkcioniranju i važnosti EU institucija. Kroz kontinuiranu edukaciju i angažman, cilj je stvoriti informiranije i angažiranije birače koji će aktivno sudjelovati u političkom životu.

Spomenuta kampanja bila je primjer uspješne strategije u tom pogledu, naglašavajući važnost izlaska na izbore i aktivnog sudjelovanja u demokratskim procesima. Inicijative poput ove, koje mladima daju glas i prostor da se njihov glas čuje, ključne su za jačanje demokracije i osiguravanje da politike odgovaraju potrebama svih građana.

4.3. Monitoring kampanje i javno sučeljavanje

Mreža mladih Hrvatske, osim aktivnog sudjelovanja u kampanji “Iskoristi svoj glas”, u suradnji sa svojim članicama i partnerskim organizacijama provela je dvije ključne inicijative tijekom kampanje za Europski parlament: monitoring objava na društvenim mrežama stranaka i kandidata_kinja te organizaciju javne debate o politikama za mlade.

Cilj praćenja javnih istupa kandidata_kinja za europarlamentarne izbore bio je analizirati kako se, s kojim temama i porukama, stranke i kandidati_kinje obraćaju mladima te na koji način ih uključuju u svoje programe, terenske i online kampanje.

U početnoj fazi fokusirali smo se na tradicionalne društvene mreže – Facebook i Instagram – koje su i dalje najčešće korištene platforme za promociju stranaka i kandidata_kinja, kako tijekom izbora, tako i u razdoblju između njih. Facebook i Instagram ostaju dominantni alati za komunikaciju, omogućujući strankama da dopru do široke publike uz relativno niske troškove. Ipak, tijekom kampanje primijetili smo zanimljive promjene u korištenju drugih platformi.

Neki kandidati_kinje i stranke potpuno su zanemarili Facebook i Instagram te su se više fokusirali na platforme poput LinkedIna i TikToka. Iako su ove platforme manje tradicionalne u političkom marketingu, pokazale su se učinkovitima u doseganju specifičnih ciljnih skupina. LinkedIn je korišten za profesionalniji pristup, dok je TikTok, s njegovim kratkim i dinamičnim video sadržajem, privlači mlađu publiku. Ova diversifikacija platformi pokazuje kako različiti politički akteri eksperimentiraju s novim načinima komunikacije kako bi bili relevantniji i pristupačniji različitim demografskim skupinama.

Praćenje objava na društvenim mrežama stranaka i kandidata_kinja proveli smo u razdoblju od 13. svibnja do 7. lipnja, analizirajući sadržaje koji eksplicitno spominju mlade te kodirajući dobivene izjave i izradu sadržajno relevantnih kategorija. Tijekom javnih kampanja za europarlamentarne izbore, stranke i koalicije komunicirale su niz tema koje su bile naročito relevantne za mlade, adresirajući njihove potrebe, izazove i interese. Ključne teme kampanje uključivale su socijalna, ekonomska, obrazovna i politička pitanja.

Kroz ovu analizu izdvojili smo sljedeće kategorije u kontekstu spominjanja mladih:

1. SOCIJALNI I KULTURNI UTJECAJ
2. TEHNOLOGIJA I SIGURNOST
3. EKONOMSKA I DEMOGRAFSKA PITANJA
4. OBRAZOVANJE I TRŽIŠTE RADA
5. POLITIČKA PARTICIPACIJA I PRAVA
6. SOCIJALNA PRAVDA I PODRŠKA
7. AKTIVIZAM I DRUŠTVENA PROMJENA

Kategorija **“Socijalni i kulturni utjecaj”** obuhvaćala je teme tzv. rodne ideologije i kršćanskih vrijednosti, kojima su se uglavnom bavile stranke i kandidati_kinje s desnog političkog spektra. Pojedine stranke izrazile su zabrinutost zbog utjecaja tzv. “rodne ideologije” na mlade, naglašavajući potrebu zaštite tradicionalnih vrijednosti i identiteta. Ova tema često je korištena za mobilizaciju podrške među konzervativnijim biračima.

Promicanje kršćanskih vrijednosti dominiralo je u kontekstu spominjanja mladih, s naglaskom na prijenos tih vrijednosti na mlade te važnost vjerskog odgoja i njegovog utjecaja na odgoj i obrazovanje mladih. Ove su vrijednosti isticane kao ključne za očuvanje kulturnog identiteta i moralnih temelja društva. Važno je napomenuti kako su u gotovo svim istupima unutar ove kategorije mlade osobe bile prikazane kao pasivni primatelji znanja, vrijednosti i poruka, bez njihovog aktivnog uključivanja.

Ilčić Ladislav

6. lipnja · 🌐

👥 Završni skup Ladislava Ilčića u Zagrebu: Poruka za Hrvatsku i Europsku uniju temeljenu na obitelji!

Danas smo na Trgu bana Josipa Jelačića okupili brojne pristaše koji vjeruju u našu pobjedu na nadolazećim europskim izborima! 🇷🇪 🇪🇺

Ladislav Ilčić, nositelj naše liste, istaknuo je: "Raduje nas entuzijizam mnogih koji kontinuirano raste. Hrvati podržavaju naše vrijednosti. Izađimo u nedjelju i pretvorimo tu podršku u konkretnu promjenu Europske unije!"

Kandidat Martin Pavlović naglasio je važnost kršćanskih vrijednosti među mladima, dok je Mate Šimundić podsjetio da su vjera, obitelji i domovina temelji našeg političkog djelovanja.

Kategorija **“Tehnologija i sigurnost”** iz analize obuhvaćala je primarno digitalnu sigurnost i ravnopravnost za mlade. Stranke su naglašavale potrebu zaštite privatnosti i sigurnosti na internetu, kao i promicanje ravnopravnosti te borbu protiv digitalne diskriminacije. Međutim, pristup mladima u ovoj kategoriji često je bio temeljen na premisi zaštite mladih od opasnosti na internetu, umjesto na osnaživanju mladih relevantnim vještinama za odgovorno ponašanje u virtualnim prostorima.

Kategorija **“Ekonomska i demografska pitanja”** bila je najzastupljenija u analizi, s naglaskom na povratak i zadržavanje mladih u Hrvatskoj te osiguravanje priuštivog stanovanja. Jedna od najčešćih tema kandidata_kinja tijekom kampanje za Europski parlament bio je povratak mladih koji su emigrirali i njihovo zadržavanje u zemlji. Međutim, u gotovo nijednom istupu nisu bile navedene konkretne mjere za poticanje spomenutog povratka.

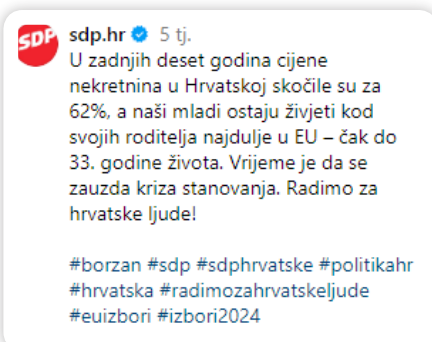
HDZ - Hrvatska demokratska zajednica • 28. svibnja

Dubravka Suica, potpredsjednica [European Commission](#): Na prijedlog premijera [Andrej Plenković](#) & uz potporu gđe Ursule von der Leyen demografija je i dobila vlastiti resor u [#EK](#), a čast da ga vodi pripala je upravo našoj zemlji. 🇨🇷 na tome, međutim, nije stala - među prvima je članicama [#EU](#) osnovala zasebno ministarstvo za to ključno pitanje budućnosti. Mogu najaviti da pokrećemo novu inicijativu - formiranje Europske agencije za [#demografija](#). I želimo da joj sjedište bude u 🇨🇷! [#HrvatskaSnažnaVažna](#)

Nikolina Brnjac: Jačanje političke uloge mladih u 🇨🇷, priuštivo stanovanje & obrazovanje u skladu s izmijenjenim tržištima rada, s novim digitalnim i zelenim poslovima, povećanje ulaganja u istraživanje i razvoj, studente i sveučilišta - na tome će također biti fokus našeg rada u [European Parliament](#). Tražit ćemo, naravno, i više bespovratnih sredstava za sportsku infrastrukturu i programe. Cilj nam je da sva djeca i mladi imaju jednaku mogućnost baviti se sportom. 🇨🇷 🍌 🇨🇷

„Demografija & mladi”. Konferencija za medije [#HDZ](#) kandidatkinja na [#Euizbori2024](#). 🗣️
<https://bit.ly/3Kj8qir>

Problem priuštivog stanovanja za mlade bio je često istican i podjednako zastupljen na cijelom političkom spektru. Ova tema najviše se konkretizirala u javnim istupima stranaka i kandidata_kinja koji su predlagali različite inicijative za osiguranje povoljnijih stambenih uvjeta kako bi se mladima omogućilo lakše osamostaljivanje i zasnivanje obitelji.

SDP [sdp.hr](#) • 5 tj.

U zadnjih deset godina cijene nekretnina u Hrvatskoj skočile su za 62%, a naši mladi ostaju živjeti kod svojih roditelja najdulje u EU – čak do 33. godine života. Vrijeme je da se zauzda kriza stanovanja. Radimo za hrvatske ljude!

[#borzan](#) [#sdp](#) [#sdphrvatske](#) [#politikahr](#)
[#hrvatska](#) [#radimozahravatskeljude](#)
[#euizbori](#) [#izbori2024](#)

MožeMO - politička platforma

26. svibnja · 🌐

OVO JE NAŠ PROGRAM ZA EUROPU 🇪🇺 Ukratko: dobro plaćena radna mjesta kroz zelenu reindustrijalizaciju, jačanje socijalne zaštite, priuštivo stanovanje i ulaganje u željeznice. Danas smo javnosti predstavili naš program za izbore za Europski parlament koji se temelji na tri okosnice 📌

Jedna od ključnih demografskih mjera za podizanje kvalitete života je priuštivo stanovanje, zbog čega će naši zastupnici i zastupnice u Europskom parlamentu raditi na osiguravanju većih sredstava za izgradnju javnih stanova i poticanje neprofitne stanogradnje. To je i jedan od ključnih alata pa podršku mladima, kako u Hrvatskoj, tako i diljem EU.

Kategorija **“Obrazovanje i tržište rada”** bila je znatno manje zastupljena i to uglavnom u kontekstu neodgovarajuće usklađenosti obrazovnog sustava s potrebama tržišta rada, ali bez konkretnih prijedloga za reformu. Također, istaknuta je potreba za zabranom neplaćenog stažiranja, kako bi se zaštitili mladi radnici i osigurali pravedni uvjeti rada.

Kategorija **“Politička participacija i prava”** fokusirala se na jačanje političke uloge mladih i poziv mladima da iskoriste svoje biračko pravo na izborima za Europski parlament. Dva istupa odnosila su se na prijedlog snižavanja dobne granice za glasanje na 16 godina.

Stranke s lijevog i desnog političkog spektra u nekoliko su se istupa zalagale za veću političku uključenost mladih, ističući važnost njihovog sudjelovanja u procesu donošenja odluka, no bez konkretnih mjera i prijedloga.

ninaskocak 🟦 7 tj.

Naš program u obliku podcasta je vani na YouTube-u i Spotify-u! 📌 eu link je na storiju i u komentarima

Želimo:

1. Priuštive stanove 🏠
2. Glasati sa 16 godina
3. Siguran Internet i društvene mreže 📱
4. Ravnopravnost svih skupina

Možemo - politička platforma je sa Bornom Lozom

25. svibnja · 🌐

...

JPOZNAJTE BORNu LOZU 🍀 Borna je aktivist i borac za očuvanje javnih dobara, a ima i iskustvo rada s osobama u situaciji beskućništva.

U Europi ćemo se zalagati za aktivno i pasivno biračko pravo od 16 godina bez ali! Želimo braniti neplaćena stažiranja i uvesti načelo jednakosti u program Erasmus+ i Interrail putovanja. Ime želimo osigurati da polaznici koji si inače ne bi mogli priuštiti Erasmus+ dobiju dovoljno redstava za potpuno financiranje u inozemstvu te dodatnim subvencioniranjem troškova hrane i smještaja Interrail putovanja za socioekonomski deprivilegirane mlade osobe kako bi oni imali jednake mogućnosti putovati."

Orbeno. Dosljedno. Zajedno! 🍀

godi na Europske izbore 9.6. i zaokruži Možemo! 🍀

Kategorija **"Socijalne pravde i podrške"** bila je uglavnom zastupljena kod stranaka s lijeve strane političkog spektra koje su se bavile mjerama za poticanje mobilnosti mladih i važnosti programa za mlade. Promocija mobilnosti mladih, uključujući programe razmjene i međunarodne suradnje, bila je ponavljajuća tema. Stranke su isticale i podržavale inicijative koje omogućuju mladima stjecanje iskustva u inozemstvu te su naglašavale važnost programa poput Erasmus+ i Garancije za mlade, kao i centara za ranjive skupine mladih.

Također, spomenulo se pitanje jednakih mogućnosti i mentalnog zdravlja mladih, s obećanjima za osiguravanje bolje podrške i dostupnih resursa za mlade suočene s mentalnim problemima.

Posljednja je kategorija **"Aktivizam i društvena promjena"** koja je obuhvaćala teme poput mladih majki, mladih migranata te općenito mladih kao inicijatora promjena. Mladi su predstavljeni kao ključni pokretači društvenih promjena, a stranke su ih u svojim istupima poticale na izlazak na izbore i aktivno sudjelovanje.

Dodatna pažnja posvećena je mladim majkama, prepoznajući ih kao ranjivu skupinu kojoj je potrebna dodatna podrška i zaštita. Migracija mladih prikazana je kao moguće rješenje za demografske izazove starenja stanovništva, uz prijedloge za bolje integracijske mjere i podršku mladim migrantima.

Umirovljenici zajedno - politička platforma

5. lipnja · 🌐

Migranti kao rješenje za demografske probleme EU

U posljednjih deset godina migracije, posebno ilegalne, predstavljaju veliki izazov za Europsku uniju, osobito za države članice koje primaju najveći broj migranata. Problemi s integracijom, kulturnim razlikama i ekonomskim utjecajem, posebno na tržištu rada, postali su uočljivi. Porast broja ilegalnih migranata u nekim zemljama EU također je izazvao političke i sigurnosne probleme zbog sve češćih incidenata koji šire strah i nesigurnost.

Starenje stanovništva predstavlja jedan od najvećih demografskih izazova za mnoge zemlje EU, uključujući Hrvatsku. Ovaj trend dovodi do manjka radne snage, povećanja troškova za zdravstvenu njegu i mirovine, te opterećenja socijalnog sustava. Migranti, posebno mlađi, mogu pomoći u ublažavanju ovih problema popunjavanjem praznina na tržištu rada, osobito u sektorima kao što su zdravstvo, građevina i usluge, gdje postoji kronični nedostatak radnika.

Integracija a ne asimilacija.

Nakon provedene analize, očigledno je da postoje vidljive razlike u pristupu komunikaciji o i prema mladima među strankama. Najveća razlika primjećuje se u diskursu stranaka desnog političkog spektra, koje u svojim istupima posvećuju značajnu pažnju vrijednostima i temama ideološkog tipa dok, s druge strane, stranke lijevog političkog spektra više konkretiziraju mjere i akcije koje će se poduzimati u svrhu poboljšanja kvalitete života mladih.

Većina stranaka i kandidata_kinja obraćala se mladima kao dijelu svog biračkog tijela s ciljem povećanja njihove izborne izlaznosti, ali bez adekvatnog adresiranja njihovih specifičnih potreba i karakteristika kao ciljne skupine. Ovo sugerira da su mladi prepoznati kao relevantna skupina birača, no pristup ostaje površan, bez izraženih napora za stvarnu suradnju s mladima u političkom procesu.

Dodatni zaključci su:

- Stranke se rijetko izravno obraćaju mladima.
- Mladi su uglavnom percipirani kao pasivni primatelji usluga i vrijednosti, a ne kao aktivni sudionici ili lideri.
- Stranke rijetko koriste društvene mreže koje su popularne među mladima, poput TikToka.
- Stranke se obraćaju mladima kao homogenoj grupi, bez fokusa na njihove specifične karakteristike i potrebe. Izuzeci su mlade majke i mladi migranti, koji su samo povremeno spomenuti.
- Nije bilo dovoljno konkretnih prijedloga za uključivanje mladih u procese donošenja odluka ili razvoj politika koje bi direktno utjecale na njihovu svakodnevicu.
- Diskurs često ostaje na općoj razini, bez dubinskog razumijevanja ili prilagodbe komunikacije prema različitim podskupinama mladih, kao što su studenti_ice, nezaposleni mladi ili mladi iz ruralnih područja.
- Postoji potreba za većim naglaskom na osnaživanje mladih kroz edukativne programe, profesionalno usmjeravanje i podršku u stjecanju vještina koje su relevantne za tržište rada i društveno angažiranje.

Ovi zaključci ukazuju na potrebu za promjenom pristupa i dubljim angažmanom stranaka u razumijevanju i zadovoljenju specifičnih potreba mladih, kako bi se postigla veća politička participacija i stvarni napredak u njihovoj kvaliteti života.

Direktno obraćanje mladima ključno je za njihovu mobilizaciju i uključivanje u političke procese. Mladi predstavljaju značajan dio biračkog tijela, a njihovi interesi i prioriteti često se razlikuju od starijih generacija. Politike usmjerene na mlade, kao što su obrazovanje, zapošljavanje, stanovanje i digitalna transformacija, moraju biti jasno predstavljene i promovirane. Direktno obraćanje mladima ne samo da povećava njihovu informiranost, već ih i motivira da se aktivno uključe u političke procese.

Osim monitoringa, Mreža mladih Hrvatske organizirala je i javnu debatu/sučeljavanje na koje smo pozvali sve liste. Na toj debati, koja je privukla oko 40 mladih ljudi i stručnjaka koji rade s mladima, isključivo smo govorili o temama za mlade i politikama za mlade³. Ovaj događaj omogućio je mladima da izravno postavljaju pitanja kandidatima_kinjama i da se upoznaju s politikama koje se odnose na njihovu budućnost. Debata je pružila platformu za otvoreni dijalog i bila je ključna u podizanju svijesti o važnosti sudjelovanja mladih u političkom procesu.

3 <https://mmh.hr/vijesti/radionica-i-javna-debata-izbori-mladi-europa-db9a07f4-7494-481e-94a5-5f1637fa050e>

IZBORNI REZULTATI I MANDATI

Nakon što smo analizirali kako su se stranke obraćale mladima i što su im nudili, vrijeme je da pogledamo kako političke stranke i lideri tretiraju vlastite mlade članove i članice. Politička participacija i biračko pravo ne tiču se samo mogućnosti davanja glasa svojim kandidatima_kinjama, nego i mogućnosti natjecanja na izborima. U Hrvatskoj to pravo, u pravnoj teoriji poznato kao pasivno biračko pravo, ostvaruju gotovo sve osobe starije od 18 godina. Ipak, sama mogućnost da mlade osobe budu na listi ne znači nužno da će se tamo i pronaći.

S jedne strane, kandidiranje na izbornim listama znači i javno izlaganje, minimalno kroz činjenicu da su osobni podaci kandidata_kinja javno dostupni, a sve to će svakako odvratiti dio osoba. No, s druge strane, puno češće mogućnost kandidiranja je ograničena. Usprkos tome što su zakonske izmjene koje bi trebale garantirati predstavništvo žena na listama uvedene još 2008. i dalje dio stranaka ne poštuje odredbu od minimalno 40 % kandidatkinja. Što se tiče mladih osoba, u Hrvatskoj ne postoji nikakva garancija mjesta ni u Saboru kao ni na listama. Općenito u svijetu, samo dio zemalja ima neku vrstu kvota ili garantiranih mjesta za mlade, a zanimljivo je primijetiti da nijedna europska država nema nikakvu vrstu kvota za mlade.

U nastavku ovog poglavlja donosimo pregled položaja mladih na izbornim listama na izborima za Sabor kao i za Europski parlament, točnije analiziramo ne samo koliko se mladih nalazi na listama nego i koje stranke imaju koliko mladih. Posebnu pozornost posvetit ćemo poziciji mladih na izbornim listama, odnosno jesu li ih stranke prepoznale i pozicionirale kao one koji imaju šansu za "prolazak" ili su na nižim, tokenističkim pozici-

jama. U kontekstu ove analize, “mladima” su smatrane sve osobe koje su na dan izbora imale manje od napunjene 31. godine, odnosno sve osobe u dobi od 18 do 30. U kontekstu analize nacionalnih parlamentarnih izbora, analizirane su izborne jedinice od I. do XI., odnosno u analizu nije uključena XII. izborna jedinica s obzirom na specifičnost te mali broj kandidata_kinja koji se natječe u istoj.

5.1. Nacionalni parlamentarni izbori

Na izborima za Hrvatski sabor, održanima u srijedu 17.4.2024., u 11 izbornih jedinica (od I. do X. plus hrvatsko iseljeničtvo - XI.) ukupno se kandidiralo 2277 osoba. Od toga, mladi kandidati_kinje činili su 10.19 %, odnosno u apsolutnom broju bilo ih je 232. **To predstavlja pad i u apsolutnom, kao i u relativnom broju u usporedbi s parlamentarnim izborima iz 2020.**

	Parlamentarni izbori 2020.	Parlamentarni izbori 2024.
Ukupan broj kandidata_kinja	2584	2277
Ukupan broj mladih	295	232
Udio mladih kandidata_kinja	11.42%	10.19%

Taj pad bio bi još izraženiji ako bi se iz izračuna izuzela Stranka Ivana Pernara koja je imala daleko najveći broj mladih na svojim listama, njih čak 68, odnosno oko 30 % svih mladih kandidata_kinja na izborima. Bez te stranke, mladi čine manje od 8 % svih kandidata_kinja na listama. Posebno su zabrinjavajući takvi podaci kod (naj)većih stranaka, pogotovo jer neke od njih imaju uspostavljene i funkcionalne pomlatke te samim time i veći potencijalni “bazeni” mladih kandidata_kinja za postavljanje na liste.

U nastavku možete vidjeti koliko su ukupno mladih na listama imale pet stranaka/koalicija koje su dobile najveći broj glasova na izborima, poredane abecednim redom. Uz to, možete vidjeti koliko mladi čine u postotku svih kandidata_kinja svake od stranaka/koalicija te u zadnjem stupcu koja je najviša pozicija na listi neke mlade osobe iz te stranke te u kojoj izbornoj jedinici.

STRANKA / KOALICIJA	Broj mladih	Udio mladih	Najviša pozicija
Domovinski pokret i partneri	7	5 %	4 (IX. izb.jed.)
HDZ i partneri	2	1.3 %	6 (I. izb.jed)
MOST i partneri	25	16.23 %	3 (I. & II. izb.jed.)
Možemo! i partneri	15	10.2 %	1 (XI. izb.jed)
SDP i partneri	6	4.29 %	9 (VI. izb.jed.)

Iako raspoložemo podacima za izbore 2020., s obzirom na sastav koalicija smatramo nezahvalnim uspoređivati jer nijedna stranka nije izašla na izbore u istom koalicijskom sastavu. Ipak, istaknuli bismo ovdje da su na izborima 2020. iste stranke/koalicije bile među predvodnicima, tada je MOST imao 31 mladu osobu, dok je Možemo! s partnerima imao 18. S druge strane, dvije najjače stranke su i tada rijetko isticale mlade, HDZ je 2020. godine imao četiri mlade osobe dok je Restart koalicija okupljena oko SDP-a imala tri mlade osobe.

Za one koji doista vole tablice i usporedbe, pripremili smo i presjek broja mladih po izbornim jedinicama. Vjerujemo da će svima onima koji se bave participacijom mladih na lokalnoj/regionalnoj razini ove informacije moći koristiti, barem u onim dijelovima gdje su izborne jedinice ipak geografski koncentriranije. Također, vjerujemo da će većina Mrežinih članica za nadolazeće lokalne izbore (proljeće 2025.) imati aktivnu kampanju o važnosti političke participacije mladih na lokalnoj i regionalnoj razini.

Osim ukupnog broj mladih te postotnog udjela mladih među svim kandidatima_kinjama, dodali smo i stupac u kojem navodimo koliko je lista u toj izbornoj jedinici kao nositelje imalo mlade osobe.

	Broj mladih	Udio mladih	Mladi nositelji_ice	Ukupan broj lista
I. Izborna jedinica	23	9.66 %	1	17
II. Izborna jedinica	19	9.69 %	0	14
III. Izborna jedinica	19	8.48.%	1	16
IV. Izborna jedinica	22	11.22 %	1	14
V. Izborna jedinica	25	11.90 %	2	15
VI. Izborna jedinica	19	8.48 %	0	16
VII. Izborna jedinica	17	7.59 %	0	16
VIII. Izborna jedinica	20	10.2 %	0	14
IX. Izborna jedinica	25	9.92 %	1	18
X. Izborna jedinica	35	14.71 %	2	17
XI. Izborna jedinica	8	10.13 %	2	8

Predizborni dio analize mladih na listama završavamo s posebno problematičnim elementom. Mladi i kada se nalaze na listama, rijetko se nalaze pri vrhu tih lista. Naime, većina mladih nalazi se daleko od prolaznih mjesta. Tako od 232 mladih, samo se njih devet našlo na prvoj poziciji svoje liste, odnosno mladi su činili samo 5.45 % svih nositelja, značajno ispod postotka mladih kao kandidata_kinja i mladih u udjelu ukupnog stanovništva. Svi ti podaci dali su naslutiti i prije samih izbora da mladi neće biti ravnopravno predstavljeni u novom sazivu Hrvatskog sabora.

Rezultati izbora

Od 143 izabranih osoba u 11 izbornih jedinica na parlamentarnim izborima 2024. godine, nije izabrana niti jedna mlada osoba!

To kažu službeni rezultati te je to nešto što ne čudi previše s obzirom na ranije iznesene podatke o broju mladih, kao i pozicijama koje su mladi zauzimali na listama. U stvarnosti će/su neke mlade osobe postale saborski zastupnici, ali razlog tomu su promjene koje su uslijedile odlaskom nekih izabranih saborskih zastupnika_ca u Europski parlament ili prepuštanja mandata.

Ako gledamo isključivo matematičke rezultate izbore, nijedna mlada osoba nije izabrana u Hrvatski Sabor. Najbliže mandatu došli su mlada osoba na šestom

mjestu HDZ-a u prvoj izbornoj jedinici (HDZ je dobio pet mandata), a nekoliko mladih osoba iz više stranaka su ostali na dva mjesta od ulaska u Sabor.

Ukupno su mladi kandidati_kinje na izborima dobili više od 25 tisuća preferencijalnih glasova, a šestero mladih je dobilo više glasova nego njihovi stranački kolege izabrani ispred njih. Te mlade osobe nisu uspjele prijeći prag od 10 % glasova unutar liste kako bi "preskočili" stranačke kolege, ali su ih glasači prepoznali te im dali više glasova nego stranačkim kolegama koji će biti u Saboru.

U nastavku donosimo tablicu takvih situacija kako bi naglasili i vizualno prikazali zašto je važno inzistirati ne samo na što većem broju mladih na izbornim listama nego i da mladi zauzimaju takozvana "prolazna mjesta" na listama. Odnosno da su pozicionirani dovoljno visoko kako bi mogli ući u Sabor.

Stranka / Koalicija	Izborna jedinica i pozicija mlade osobe na listi	Broj preferencijalnih glasova mlade osobe	Pozicija i broj glasova stranačkih kolega koji su ušli u Sabor
HDZ i partneri	I., na 6. poziciji	391	5. pozicija - 360
HDZ i partneri	I., na 10. poziciji	406	5. pozicija - 360
SDP i partneri	III., na 12. poziciji	4657	2. pozicija – 1391 4. pozicija – 1198 5. pozicija – 744 6. pozicija - 2004
DP i partneri	IV. na 13. poziciji	535	2. pozicija - 332
Možemo!	VI. na 8. poziciji	431	3. pozicija - 428
MOST	IX. na 14. poziciji	921	2. pozicija - 506

Nakon izbora nisu svi izabrani zastupnici aktivirali svoj mandat već su ga neki prepustili stranačkim kolegama. Uslijed tih izmjena, kao i kada se pridodaju zastupnici izabrani iz redova manjina, dolazimo do podatka da trenutno (srpanj 2024.) u Saboru sjedi troje zastupnika mlađih od 31, odnosno mladi čine malo manje od 2 %. Mladi zastupnici su: **Ive Čaleta-Car** (DP), **Armin Hodžić** (Nezavisni, predstavnik albanske, bošnjačke, crnogorske, makedonske i slovenske manjine) te **Maksimilijan Šimrak** (HDZ). Nadamo se da će osim stavova svojih birača, ovi zastupnici zastupati i interese mladih kao trenutno jedine mlade osobe u Saboru.

Istovremeno dok mladih ima manje nego prstiju jedne ruke, u Saboru sjedi 10 zastupnika_ca starijih od 65 godina, a prosječna dob svih saborskih zastupnika_ca trenutno iznosi 49.55 godina. U tablici niže možete pronaći prosječnu dob po strankama (uključuje samo zastupnike koji su se natjecali kao kandidati_kinje te stranke i koji su ostali članovi iste, tako npr. kod MOST-a nisu uključeni zastupnici Raspudić te Selak Raspudić ili predstavnici Suverenista).

Stranka	Prosječna dob zastupnika_ca
Domovinski pokret	47.09
HDZ	49.55
MOST	43.67
Možemo!	55.7
SDP	46.73

U tablici možemo vidjeti da MOST ima najmlađe zastupnike_ce, a oni su od ovih stranaka imali i najveći broj mladih kandidata_tkinja na izborima. S druge strane, Možemo! koji je bio drugi po ukupnom broju mladih ovdje debelo zaostaje za svim drugim strankama te ima u prosjeku najstarije zastupnike_ce. Ovi će se podaci sigurno mijenjati i s promjenama zastupnika_ca nakon odlaska izabranih u Europski parlament, ali su dobar indikator koliko su mladi daleko od relevantne uloge u Saboru.

5.2. Izbori za Europski parlament

Samo dva mjeseca nakon nacionalnih parlamentarnih izbora u Hrvatskoj održani su izbori i za Europski parlament. Točnije, održani su u svim zemljama članicama EU, ali predmet ove analize primarno su izbori za hrvatske predstavnike_ce u EP. Kao i u analizi nacionalnih izbora, pratili smo koliko se mladih kandidiralo na listi kojih stranaka/koalicija, koliko su dobili glasova te tko je sve izabran.

Slično kao i Sabor, u Europskom parlamentu također se rijetko čuje glas mladih, a upečatljiva je ostala izjava s kojom je prvo izašao Europski forum mladih, a koju su pokupili i neki od domaćih kandidata_tkinja – u Europskom parlamentu sjedi više osoba koje se zovu Martin nego mladih osoba. Do sada je Hrvatska bila jedna od rijetkih zemalja koja je imala mladu osobu kao zastupnika, radi se o Karlu Ressleru (HDZ) koji je izabran na izborima 2019. godine u dobi od 29 godina.

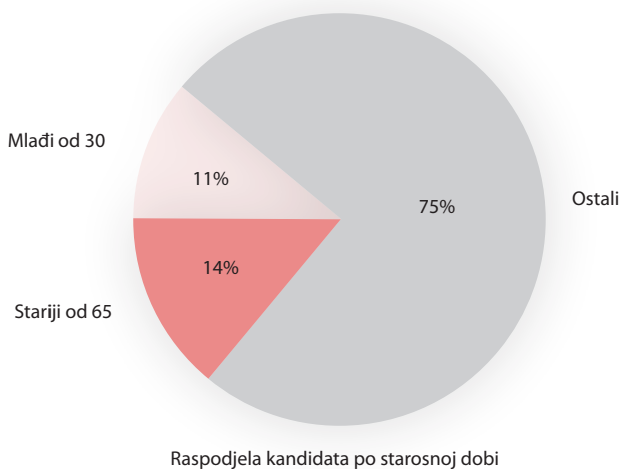
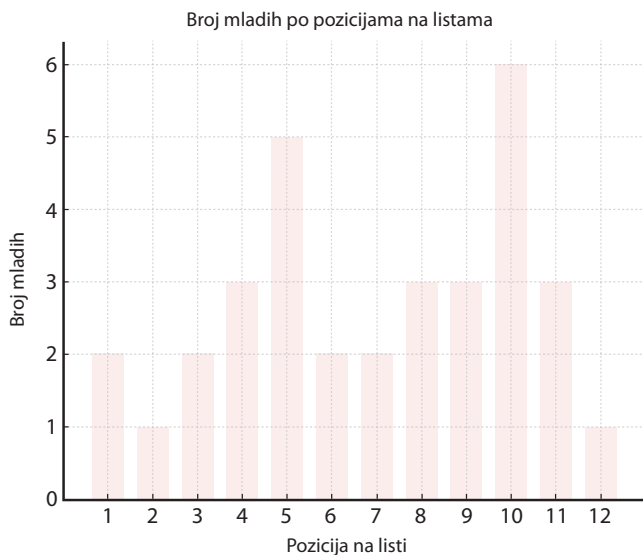
Na ovim izborima za EP ukupno se kandidiralo 25 stranaka/koalicija/lista birača, što je osam manje nego prije pet godina a među njima su građani birali 12 zastupnika_ca, dakle bilo je ukupno 300 osoba. Među njima našlo se i 33 mladih, odnosno 11 %. Iako na prvu taj broj zvuči kao na-

predak u odnosu na nacionalne parlamentarne izbore, važno je isti staviti u kontekst. Naime, više od polovice svih mladih nalazi se na dvije liste – Republika koja je okupila šest mladih te rekordnih 11 na Kandidacijskoj listi Nine Skočak.

Bez liste Skočak ukupan postotak mladih među kandidatima_kinjama pao bi na sramotnih 7.33 %. Također, za usporedbu vjerujemo da je bitno spomenuti da je na listama bilo 78 osoba starijih od 60, više nego udvostručen broj mladih kandidata_tkinja. U nastavku možete vidjeti tablicu s pregledom koliko je koja kandidacijska lista imala mladih osoba. Kao i za nacionalne izbore, kriterij “mlade” osobe temeljimo na tome ima li osoba manje od 31 godine na dan izbora.

Agrarna stranka	1	Pokret za modernu Hrvatsku	0
A-HSP Dražen Keleminec	0	Pokret za životinje	1
Dalmatinska akcija	0	Pravedna Hrvatska	0
Domovinski pokret	0	Pravo i pravda	0
HDZ	0	Radnička fronta	1
Hrvatska stranka građanskog otpora	1	Republika	6
Hrvatska stranka umirovljenika	0	Ričard nezavisni	2
Kand. lista Ladislav Iličić	3	Kand. lista Nina Skočak	11
Koalicija lib-centrističkih stranaka	1	SDP i partneri	0
Javno dobro	0	Stranka Ivana Pernara	2
MOST i partneri	1	Umirovljenici zajedno	1
Možemo!	1	Zelena alternativa OrAH	1
Odlučnost i pravednost	0		

Posebno je zabrinjavajuće što velike i etablirane stranke rijetko ili nikako ne uključuju mlade osobe. Od stranaka koje su izborile mjesto u Europskom parlamentu (HDZ, SDP, DP, Možemo!) samo je Možemo! stavio mladu osobu na svoju listu, doduše tek na 10. poziciju. Upravo je 10. mjesto na listi ono na koje su mladi najčešće stavljeni, dok su na prvom mjestu liste mladi našli svoje mjesto samo kod već spomenutih Republike i liste Nine Škočak. Više o pozicijama koje mladi zauzimaju na listama pogledajte niže.

Rezultati izbora

Ni na ovim izborima nije izabrana nijedna mlada osoba.

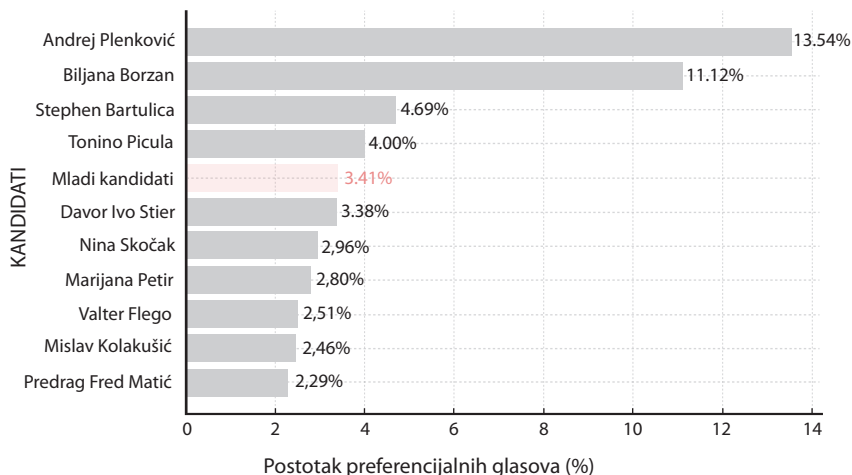
Ipak, analiza izbornih rezultata pokazala je da birači vide i cijene mlade kandidate_kinje. Naime, mlade su osobe dobile ukupno 25 625 preferencijalnih glasova.

Više je to u apsolutnom broju čak i od broja preferencijalnih glasova mladima na nacionalnim parlamentarnim izborima, gdje su mladi dobili 25 184 glasa. Dakle, iako je na izbore za EP izašlo gotovo milijun i pol birača manje (točnije 1.464.723) nego na izbore za Sabor, kao i da je bilo sedam puta manje mladih kandidata_kinja, svejedno su mladi u apsolutnom broju dobili više glasova! Ta činjenica govori u pri-

log našoj tvrdnji da je mladima mjesto i u politici i na izbornim listama te da će birači glasati za mlade kada ih stranke istaknu.

Kao vizualno-brojčani dokaz toj tvrdnji ističemo i tablicu s popisom kandidata_kinja poredanih po broju preferencijalnih glasova, gdje smo sve mlade označili kao "jednu osobu". Samo je 7 od 25 stranaka/koalicija/lista dobilo ukupno više glasova nego što su dobili mladi na ovim izborima.

Postotak preferencijalnih glasova od ukupnog broja birača na EP izborima

Grafikon prikazuje postotak preferencijalnih glasova kandidata_kinja na EP izborima u odnosu na ukupan broj birača (752.040). Kandidati_kinje su poredani prema broju glasova koje su dobili, a mladi kandidati_kinje, čiji je zbroj glasova 25.625, istaknuti su narančastom bojom te zauzimaju 5. mjesto na ljestvici.

Najveći utjecaj na tako dobar rezultat svakako je imala kandidacijska lista Nine Skočak kao i sama Nina Skočak kao nositeljica, koja je dobila veliku većinu tih preferencijalnih glasova.

PREPORUKE

U suvremenom političkom okruženju, uloga mladih postaje sve važnija, no njihova participacija i zastupljenost još je uvijek na niskim granama. Unatoč značajnoj podršci birača koju su mladi kandidati_kinje dobili na nedavnim izborima, rezultati pokazuju da mladi često ne zauzimaju pozicije s realnim šansama za izbor. Istovremeno, mladi su izloženi napadima i govoru mržnje na društvenim mrežama, što dodatno obeshrabruje njihovu političku angažiranost. Kako bi se prevladale ove prepreke i osiguralo aktivno sudjelovanje mladih u političkim procesima, potrebno je uvesti niz mjera koje će ojačati njihovu prisutnost i utjecaj u političkom životu:

Uvođenje kvota za mlade unutar stranačkih struktura.

1

Stranke bi trebale uvesti kvote u vlastite procedure imenovanja kandidata_tkinja, koje bi posljedično "prisilile" stranke da aktivno traže, identificiraju i podržavaju mlade kandidate_kinje, pružajući im resurse, obuku i prilike za političku participaciju. Time bi mladi dobili veću vidljivost i priliku da se afirmiraju u političkoj areni, što bi motiviralo još veći broj mladih da se uključe u političke procese, osjećajući da imaju stvarne šanse za uspjeh.

Snizavanje dobne granice za glasanje na 16 godina.

2

Kako bi se povećala politička participacija i angažiranost mladih, zalažemo se za snižavanje dobne granice za glasanje na 16 godina. Mladi u dobi od 16 i 17 godina često već imaju razvijene stavove o društvenim pitanjima i žele aktivno sudjelovati u oblikovanju svoje budućnosti. Omogućavanje glasanja ovoj dobnoj skupini ne samo da bi ih uključilo u demokratske procese od ranije dobi, već bi također potaknulo obrazovni sustav da dodatno naglasi važnost građanskog obrazovanja. Time bi se stvorila generacija informiranih i angažiranih mladih birača, što bi dugoročno jačalo demokraciju i političku stabilnost.

Razvijanje strategija za zaštitu mladih kandidata_kinja od govora mržnje na društvenim mrežama.

3

S obzirom na to da su ovogodišnji mladi kandidati_kinje bili u velikoj mjeri izloženi napadima koji su ciljali njihovu dob i neiskustvo, važno je uspostaviti mjere zaštite. Stranke trebaju razviti i implementirati strategije za zaštitu svojih mladih kandidata_kinja, uključujući obuku o sigurnosti na internetu, pravnu podršku i sustave za prijavljivanje zlostavljanja. Također, suradnja s društvenim mrežama radi brze reakcije na prijave govora mržnje može pomoći u smanjenju negativnih utjecaja. Podizanje svijesti o problemu govora mržnje i promoviranje pozitivne kampanje može stvoriti sigurnije okruženje za mlade kandidate_kinje, osiguravajući im podršku i motivaciju za sudjelovanje u političkom životu.

Promocija participativnog budžetiranja u lokalnim zajednicama.

4

Uključivanje mladih u procese participativnog budžetiranja na lokalnoj razini može ih potaknuti da se više angažiraju u političkim procesima, kao i motivirati na aktivno djelovanje u zajednici kroz predlaganje ideja i inicijativa za financiranje. Dodatno, participativno budžetiranje može pružiti lokalnim Savjetima za mlade iskustvo donošenja odluka u procesu odabira programa za financiranje, kao i raspolaganja s određenim sredstvima, u suradnji s gradskim vijećima ili gradskom skupštinom.

Jačanje neovisnosti Savjeta mladih i poticanje njihovog osnivanja.

5

Kako bi se osigurala veća participacija mladih u političkim procesima, ključno je jačanje neovisnosti Savjeta mladih na svim razinama, da postanu učinkoviti instrumenti za promicanje političke participacije mladih. Stranke i institucije trebaju poticati osnivanje Savjeta mladih, pružajući im potrebne resurse, ali i osiguravajući njihovu autonomiju u donošenju odluka. Neovisni Savjeti mladih mogu djelovati kao glasnogovornici interesa mladih u političkom životu te pridonijeti oblikovanju politika koje odgovaraju njihovim potrebama i prioritetima.

Povratak predmeta Politika i gospodarstvo (PiG) u strukovne škole.

6

Kako bi se povećala politička pismenost i angažman mladih, važno je vratiti predmet Politika i Gospodarstvo (PiG) u strukovne škole. Ovaj predmet pruža učenicima temeljna znanja o političkim procesima, ekonomskim principima i građanskim pravima, čime ih osposobljava za aktivno sudjelovanje u društvenom i političkom životu. Povratkom PiG-a u strukovne škole, osigurat ćemo da svi mladi, bez obzira na smjer obrazovanja, dobiju potrebne alate za razumijevanje i angažman u demokratskim procesima, što je ključno za izgradnju informirane i aktivne biračke baze.

Osvještavanje važnosti participacije mladih.

7

Kako bi se potaknula veća izlaznost mladih na izbore i njihova aktivnija participacija, ključno je osvijestiti ih o važnosti zastupanja vlastitih interesa. Kampanje i edukativni programi trebaju naglašavati da mladi najbolje razumiju potrebe i izazove drugih mladih te da je njihova participacija ključna za kreiranje politika koje odgovaraju stvarnim potrebama. Primjeri uspješnih mladih političara_ki i aktivista_ica mogu poslužiti kao inspiracija i pokazati mladima da njihov glas ima moć mijenjati stvari. Poticanjem mladih da preuzmu aktivnu ulogu u političkom životu, osigurat će se da njihovi interesi budu adekvatno zastupljeni.

